

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

A csemegeszlők.

Az új szőlőkultúra nemcsak a szőlők beállításánál kíván az eddigiektől eltérő eljárást, de egyszersmind a szőlőfajok megválasztásánál is az eddigiektől eltérő irányt jelöl meg.

A régi művelés századokról maradt reánk, s mivel a jövedelem ellen nem lehetett jogosult kifogás: a művelés és kezelés helyesbitése, valamint a fajok megválasztása iránt kevesen tettek módosításokat, — ujitásokat.

Minden vidéknek megvolt a maga jól termő, jövedelmet adó szőlőfaja és kezelése.

Az egyik vidék vörös, a másik fehér bort termelt; s voltak vidékek, ahol a minőségre és viszont ahol a mennyiségre fektették a sulyt. Azután haladt egész odáig, míg a filloxera romboló munkáját megkezdte és be nem végezte.

A szőlőművelésnél a suly, a bortermelésre fordított. Voltak ugyan egyesek, akik a csemegeszlőtermelésre is fektettek sulyt, de a legnagyobb rész csak a házi szükséglet határáig terjedt; elvétve találkoztak egyesek, akik a csemegeszlőt üzleti szempontból termelték.

Hogy a csemegeszlő a multban kevés figyelemben részesült, leginkább a közlekedési eszközök hiányában keresendő; s miután üzletkereslet nem volt: nem lett fordítva semmi figyelem a csemegeszlők fajainak megválasztására.

Mióta azonban a közlekedési viszonyok fejlődtek, a csemegeszlőkereskedés kezd tért foglalni, s nemcsak a fő- és székváros, vagy az ország északi és északnyugati részében szállítatnak a csemegeszlők, de a külhon, nevezetesen Orosz- és

Poroszország városainak piacain is megjelennek a magyar szőlők, hol ezelőtt kizárólag a francia szőlők voltak a ősmertesek.

Azért van az, hogy Franciaországban a csemege-szőlők iránt a oly nagy a figyelem, melynek eredménye azután az újabbnál-újabb fajok, melyekkel az új szőlőkultúra terén találkozunk. Hogy pedig a nálunk eddig ismert csemegefajok szintén az élelmes francia szőlészek-től eredtek: azt legjobban elnevezésük bizonyítja; mert 100 csemegefaj közül legalább 60—80 francia elnevezésű. S bár az utóbbi időben a csemege-szőlészet nálunk is kezd tért foglalni, de még mindig a Francia elnevezés uralja a csemege-szőlő kultúrát.

Most midőn a szőlősgazda az új szőlőkultúra terére lép, s midőn amerikai szőlőtelepének nemesítéséhez fog: számot kell vetnie a csemege-szőlőtermeléssel is. S ha a szőlőtelepe a vasuti vagy hajózási összeköttetés vonalához közel vagy annyira esik, hogy a kocsiszállítást a szőlő kibírja és kifizeti: meg kell gondolnia, hogy telepét mivel nemesítse be.

Figyelembe veendő, hogy a bortermelésre mindinkább nagyobb nehézségek hárulnak.

Mint lapunk múlt számában jeleztük, ilyen a durva és olcsó olasz borok beözönlése; a kibírhatlan regále; ilyen a lesz jövőben. a nagymérvben beültetett homoki szőlő. De befolyásolni fogja ezenkívül a borok árait a mindinkább tértfoglaló sörivás, melyek együttvéve a hegyi szőlő borainak árát lenyomni s így a jövedelmet gyengíteni segítenek.

Ellenben a csemege-szőlő élvezete kezd mindinkább terjedni, s különösen ott, hol az égálji viszonyoknál fogva szőlőt termelni sikerrel nem lehet: a csemege-szőlőt igen jól megfizetik.

Az élelmes francziák rég tudták ezt, és saját előnyükre fel is használták, melynek eredménye lett a csemege-szőlő kultúra fejlődése.

Hogy a csemege-szőlők termelése és az azzal való kereskedés kifizeti magát, csak Nagy-Maros és Kecskemét városát említjük fel.

Kecskeméten tömegesen jelenik meg az Orosz, a Porosz, valamint a Lengyelországi gyümölcsvásárló kereskedő; s naponként külön vonat szállítja a kecskeméti gyümölcsöt, közté a szőlőt is.

A Nagy-marosi nép, miután a német nyelvet birja, már élelmesebb; maga megy Berlin és más nagy városokba, s maga árusítja nemcsak a saját, de az otthon maradtak által összevásárolt szőlőket is.

Téves felfogás az, ha valaki azt állítja, hogy a csemegezőlő termelés- és kereskedelme csak e két városban van indikálva.

Hát miért csak e két város? Azért, mert ott a csemegezőlő termelésre előbb már figyelmet fordítottak. S itt van anyag, tehát itt van a kereslet is.

Ki látott üres boltban üzletet, forgalmat? A forgalomhoz tárgy kell. S ha van csemegezőlő: van kereslet, van vevő. Ha van sok csemegezőlő: van nagyobb kereslet, több vevő... Azért tehát nem állhat meg azaz okoskodás, hogy máshol nincs jövője a csemegezőlő termelésnek.

Ha nagyobb lesz a termelés, nagyobb lesz a kereskedelem, nagyobb a fogyasztás; legfellebb az következhetik be, hogy az árban leend némi csekély különbözet.

De az sem lehet lehangoló a csemegezőlő termelést illetőleg, mert ha a csemegezőlő mai árát tekintjük, az oly jövedelmet ad, mely még mindig sokban és nagyban felülmúlja a bortermelés jövedelmét; mert míg a borszőlő kiloja 8—15 kr. között váltakozik, addig a csemegezőlő kiloja 14—30 kr.

A jól választott fajú csemegezőlő nem igen terem kevesebbet, mint a borszőlő, ebből következően a csemegezőlő termelés, még ha az árak alább szállának is, kifizeti magát.

Nem szabad azonban azt sem szem elől téveszteni, hogy a hegyvidék csemegezőlője a homoki csemegezőlőtől feltűnően eltér; ugyannyira, hogy aki azokat csak egyszer is összehasonlította, a különbséget a hegyi szőlő előnyére mindig felismeri s így értékében mindig fellebb álland.

A haladás a gazdát régi gazdászataából kivetkeztette; s aki a haladó kor intó szavát magáévá nem tette: a gazdálkodásból vetköztette ki.

Elmult azon boldog idő, midőn a föld haszonbérlete holdankint 5—6 frt volt, s emellett a búzáért mázsánként 12—13 forintot fizettek!... Ma megfordítva áll a viszony; a föld bérleti ára 12—13 frt, a búza ára 6 frt, s a bérlők még mindig tisztességes polgári haszonnal működnek.

Annak a gazdának, aki ma kizárólag 6 frtos tiszta és 4 frt 50 kros rozsluza termelésre fekteti jövedelmi forrását: napjai megszámlálvák.

A mezőgazdaság más irányt vett. Előtérbe lépett a takarmánytermelés, állattenyésztés, tej és vaj előállítás stb. stb. S daczára a változott viszonyoknak, a gazda mégis csak boldogul.

A szőlésznek is el kell térni a régi szőlészettől és nem csak egyedül a bortermeléssel, de a csemege-szőlő-termeléssel is kell foglalkozni.

Foglalkozni kell azért, mert az kifizeti magát, — foglalkozni kell azért, mert azoknak nem kell szüreti kiadás, — és foglalkozni kell azért, mivel azért a kereskedő rögtön fizet, s nem kell lesni-várni, míg a borkereskedő sokszor fitymálni a pinczében megjelen. És mert a csemege-szőlőből pénzelt szőlősgazda sokkal könnyebben kibirja tartani borát, míg rendes vevő jön; s nem lesz kényszerülve arra, hogy pénzszükében borát elpocsékolja.

Azért tehát okosan cselekszik az, aki az új kulturával nemcsak a bor, de a csemege-szőlő termelésre is sulyt fektet.

Az Othelló.

Ismételten és újból az Othelló szőlőről írunk. Irunk pedig azért, mert most a szőlő érése előtt állunk, s állításaink igazolására hátunk megett áll az Othelló szőlő nagy termésével.

Évekkel ezelőtt húzta meg az Othelló szőlő felett a halálharangot, egyik most már boldogult szőlészünk szakférfia s azt mondta: az Othelló tenyésztésével fel kell hagyni, mert az nem áll ellent a filloxerának, mert annak tenyésztése nem fizeti ki magát.

Két éve mult lapunk fennállásának, és mi mind a két évben elmondottuk nézetünket az Othelló szőlőről.

Elmondottuk, hogy szépen diszlik, — nagy termést hoz, — hogy már több éve él, ellenáll s hogy már eddig kifizette magát.

Olvasóink most már joggal elvárhatják tőlünk, hogy mondjuk el: él-e még a dicsért Othelló és terem-e? avagy csakugyan kipusztította-e a filloxera?

Joggal elvárhatják, mert többen soraink bátoritása folytán ültettek Othelló szőlőt; többen pedig annak ültetését újabb nyilatkozatunktól tették függővé.

Felszínre hozzuk tehát az Othelló szőlő kérdését újból, felszínre hozzuk a fennebb mondottaknál fogva, de felszínre hozzuk azért is, mivel azokról egynémelyik szakfőúr úgy odahajította, hogy nem érdemes ültetni, nem áll ellen, nem fizeti ki magát...

Hát kérem mi ezen állítással szemben nyilatkozunk, s kijelentjük, hogy a mi Othellónk ültetésének 9-ik évében éppen oly szép termést hozott, mint 5—6 óv óta. Levelei üdék, növekedése szép, s hogy nem egészen oly dús, mint például a múlt évben is volt, az annak tulajdonítható, hogy május hó 16-dikától fogva jól meg nem ázott, tehát töveik nedvességet nem kaptak.

Daccára ezen rendkívüli időjárásnak, mely a filloxera szaporodására nagyon alkalmas, a mi Othellónk pompásan áll és él. Így hozzáfűzött reményeinknek teljesen megfelelt; mert 7 év alatt hozott s könnyen értékesíthető nagy terméseivel a befektetett tőkét nemcsak visszafizette, de évenként szépen jövedelmezett, s ha bekövetkeznék halála amire most már éppen semmi kilátás nincs, egész nyugodt lélekkel fognánk újonnan ültetéséhez, mert nagyon jól esett az, midőn jövedelmével az ojtványszőlők nagy kiadását egyrészben fedeztük, mert még eddig csakis az Othelló szőlő termékének ára csendült meg zsebeinkben; ami borunk termett, a pinczében pihen.

Azért irunk most az Othellóról, hogy a kételkedők és az ellenmondóknak alkalom nyiljék állításaink valóságáról, ha tetszik személyesen meggyőződést szerezni.

Az Othelló szeptember hó 10-ike körül fog annyira érni, hogy szállítható lesz, addig a bámulatosan megrakott Othelló szőlőtők bárki által megtekinthetők.

Nem állhat ez az Othelló ellenállóságot illetőleg általában. Mert aki az új szőlőkulturát illetve aki az amerikai szőlőfajok ellenállóságát ösmeri, tudja, hogy még a ripária sem feltétlenül diszlik mindenhol, mert például a meszes talajban elsilányul. Hasonlóképen van a Szolonis, valamint a Japuez és egyéb fajok.

Igy az Othelló sem diszlik a neki nem alkalmas talajban. De ha a talaj meg van részére választva, és úgy eltalálva mint nálunk, növekedése nagy, szőlőhozama óriási.

A mi talajunk sem unikum!... Színe vörös-barna, felette kötött s a fő dolog, hogy már másodszor volt úgy Istenigazában megtrágyázva.

Ovatosság.

Az amerikai alany és direkttermő vesszők egész üzleti forgalmat, kereskedelmet teremtettek.

Az ember oda siet, hol jövedelmet lát. A tisztességes ember a létező jövedelemmel megelégedve fejleszti üzletét, a sima néven nevezve „élelmes üzletember“ azonban pénzt, minden áron sok pénzt akar szerezni.

Azért van azután az a sok simera, mint magyarul mondjuk: „s c h v i n d l i,” melynek hálójában sok becsületes ember fogva marad.

Alig két évtizede az új szőlőkulturának, máris újabbnál újabb alany és direkt fajokkal találkozunk. Előbb a filoxera-irtó szerekkel akarták boldogítani a pénztelen szőlészt, hogy a még megkuporgatott garasát kicsalják, — most meg a cifra nevű s pénzért agyon dicsért alanyfajokat akarják a nyakába sózni, persze jó pénzért.

Még távol vagyunk az őszi ültetéstől, máris tömegesen érkeznek hozzánk a levelek, melyben egyes gazdák az általuk olvasott alanyfajokból kérnek, kijelentvén, hogy k o s z t - v a s z - k o s z t.

Nohát édes szőlész társam! ne szaladj olyan hirtelen, mint a gimpli madár a lépre! Nincs neked arra szükséged, hogy a megtakarított pénzedet bizonytalanságba add ki.

Vannak ismert, egészen jónak bizonyult alany fajaink, maradj annál s telepedet azzal szaparítsd, arra ojts.

Mert tudnod kell, hogy ha ezekkel dolgozol, munkád siker koronázza. Előtted, hazánkban 10—12 éves példák vannak.

Mert tudnod kell, hogy az eddig már majdnem ezerre menő változványok azon amerikai szőlőkből korcsként eredtek és erednek, melyekre ma napság nyugodtan és biztosan ojthatunk.

Tudnod kell, hogy a riparia és rupezstris faj valamint a jaquez kint Amerikában évezredek óta élnek együtt a filoxerával, míg a most keresztezett valamint a változványok: a riparia és rupestris tulajdonaikkal csak részben birnak. Hát önmagától értetődik hogy az eredeti fajoknál nem lehetnek jobbak. Csak éppen két dologra alkalmasak és pedig arra, hogy az új szőlész eszét fejét összezavarják, és ha tollas: megkopaszszák.

Alanyul, a nem meszes talajba a ripariák, a meszes talajba szolonis esetleg jaquez, — a száraz, kövices hegytetőre rupezstris az alkalmas.

Ezzel kész az egész az eddig ösmert, jónak bizonyult új szőlőkulturának alapja. Azért tehát még ma ne kapkodjál holmi ujdonságok után; legfőlebb, ha a kíváncsiság s kísérletezési hajlam reá visz: v é g y m i n d e g y i k b ő l 8 — 10 s z á l a t, u g y m i n t m i i s t e t t ü n k. Mi is hozattunk vagy 30 féle alany fajt, de a telepítésnél leginkább a riparia fajokat használjuk.

T e h á t o v a t o s s á g!

Künn a szőlőben.

Az érés alá való kapálás bevégeztetvén, most nincs egyéb tenni-valója a gazdának, mint végig sétálgatni és gyönyörködni szőlőjében.

Az az bocsánat igen is van és pedig nagyon alapos tenni valója. Legtöbb ojtvány-szőlő különböző fajokból áll. Különösen azoknál van ez az egyveleg, akik a kulturát akkor kezdték meg, midőn a létező régi szőlők, a filoxera által kipusztítottak.

Miután akkor, midőn ojtani kellett, nem lévén kéznél európai vessző, máshonnét volt kénytelen beszerezni; ennek eredménye lett a különböző sok esetben rossz fajta nyiló szőlő, vagy mint a szőlész nevezi: *gazdabolondító*.

Különösen ott köszöntött be ez a quodlibet állapot, ahol zöldojtást eszközöltek. Nevezetesen: sokat akart a szarka, de nem bírta a farka. Az az más szóval: ezer és ezer zöldojtást kívánván eszközölni, mivel pedig kellő mennyiségű, egyenletes fajta zöld ojtógallylyal nem rendelkezett, a koma, vagy sógorhoz fordult és amit kapott, azzal ojtott; mert a távolról hozatott zöld gally nem fizeti ki magát, s a becsomagolt szállításban meghalt zöld gally rossz sikert ad.

Hogy a két bajt, azt először, miszerint a gazdabolondító szőlőktől megszabaduljunk, s hogy azokat ne szaporítsuk, — továbbá, hogy zöldojtáshoz idején alkalmas és jó gallyakkal rendelkezünk: most van ideje gondoskodni.

Azért is járja végig a gazda maga ha csak teheti szőlőjét. Ez a kis munka nem teszi csúffá a finom kezeket sem: és mindazon tökéket, melyek rúgnak, melyek rosszul teremnek: jegyezze ki. De ne úgy, mint régen, hogy egyszerűen visszatörték, mert a szőlőszedő vagy más, csupa nyegleségből is letördelheti a jó tökének is a venyigjét, és így káros tévedés állhat be; hanem vegyen színes, olajos festéket, s ecset segítségével azzal a karót jó erősen mázolja be.

A boldogabb időben, az ilyen rossz fajtának csakánny volt az orvosága. Akkor könnyű volt, mert a mellette levő jó fajtából meghagyott szálvesszővel a reá következő évben már belehetett foltozni.

De most másképen van. Egy kész ojtványt kívágni habár gyengébb termést is ad: sajnál a gazda.

De meg a rugos vagy gazdabolondító szőlővel is ellehet bánni ahogy úgy, ha azt csercsaposan, erősen reá vágatjuk; meg aztán van esztendő mikor nem egészen rug.

Ha tehát a rossz fajta szőlőtökének karója, például a vést jelentő sárgás színű olajfestékkel erősen bekenetik, ovatossá teszi a gazdát, hogy a vesszejét sem fás, sem zöldojtáshoz ne használja, — s figyelmesse a metszőt, hogy jól vágja reá.

Tehát a rossz fajta, például sárgás színnel erősen jelezendő.

Viszont a jó fajta töké, melyek dúsan rakvák terméssel, szintén megjelelendők azért, hogy ennek vesszejeit vigyázva szedje össze s abból nemesítsen; valamint a zöldojtó is azt keresse fel.

De a tömeges zöldojtásra is most kell előkészülni.

Kijelölni minden fajt külön jeggyel. Különösen gond fordítandó a dus termésben levő tökékre, s annak vesszejét oskolába kell rakni azért, hogy zöldojtás idején ebből elég és jó zöldgallylyal rendelkezünk.

Igy jövőnk azután, magunk kárán okulva, figyelemmel az igazi dülő utra.

Ha a szőlőben koránérő csemegeszőlők vannak, azokat idejében le kell szedni azért, hogy reá vevőt szerezzünk s esztendőre, midőn már több csemegeszőlőnk lesz, kész vevővel rendelkezünk.

Azután, akinek ideje, pénze és kedve is van, látogasson meg néhány telepet, azért, hogy ha az új szőlőkultúra iránt a bizalma gyenge, a látottak nyomán erősödjék s tapasztalatokat gyűjtsön.

Levelezések.

I.

Tek. Szerkesztő úr!

Nagy kedvvel és igyekezettel léptem a múlt év végén én is a szőlészet terére. Megforgattattam ujonnan vett szőlőtalajomat, mely almádiban a Balaton partján van. Tavasszal vásároltam az itteni „Gazdasági Egyesülettől“ gyökeres ripária sauvaget és beojtattam mintegy 6000 drbot angolnyelvspárosítással s ezután azonnal kiültettük a Nagy Gábor-féle ásóval állandó helyükre, s daczára a nem épen kedvező időjárásnak 70—75%-tőli eredmény mutatkozik. Vettem azonban ugyancsak a nevezett Egyesülettől 1300 drb sima vesszőt is, és ezeket a Richter-féle eljárás szerint ugyancsak angolnyelvspárosítással ojtattam be, eliskoláztattam szabály szerint és ma úgy állok velük, hog alig lesz 10%-ja használható. Ugyancsak hasonlóképen jártam el egy felső-örsi gazdától vett 1000 drb sima vesszővel s ezek 50—60%-lit adnak. Pedig eleinte mindannyi igen szép volt. Sajnos azonban, mint fentebb irtam a 1300 vesszőből alig kapok 10%-tőli ojtványt. Ugyanis, midőn elérkezett az idő, hogy ojtványaimról a szelid ojtóág gyökereit elszedtük és ismét gondosan, előírás szerint betakartuk, néhány nap mulva a fiatal hajtások elkezdettek hervadni, és a legtöbb egy hét alatt elszáradt teljesen. Megrémülve bontottam ki egy sort és szomoruan kellett látnom, hogy a ripária alany nagy részben elpusztult. Teljesen megfeketedtek és elszáradtak; tehát csak az ojtóágról volt a hajtás, és természetesen ennek gyökereit elszedvén; elszáradt a hajtás, mert forradásról szó sem lehetett, mivel az alany el volt már eleve száradva. Ez a kérdőjel, mely előtt állok... A vesszőket magam teleltettem az említett 1000 darabbal együtt. Egy időben s ugyanazok ojtották, s ezek ma is gyönyörűen állanak, míg emezek tönkre mentek. Bátor vagyok tehát most kérdeni: mi lehet az oka, hogy eme vesszők elpusztultak? Embereim azt állitják és magam is azt hiszem, hogy e vesszők éretlenek voltak; korán megszedték őket; mert azt tudom jól, hogy a teleltetésnél nem esett bajuk, mert akkor az említett 1000 darab is hasonlóan járt volna, valamint az 6000 drb gyökeres, mely mint emlitém igen szép eredményt látszik adni. Megengedné-e tek. Szerk. úr, hogy ezen elrontot tvesszőkből néhányat beküldjek megtekintésre avagy a leirtak után is kegyeskedne b. véleményét tudatni velem, hogy mi lehet a baj oka?

Veszprém.

Tisztelettel
Suly László.

Felelet. Az ön által elősorolt eset nagyon alkalmas arra, hogy abból a szőlészek okuijanak, tanulságot merítsenek s hasonló károsodástól óvakodjanak.

Ön egy és ugyanazon helyről vásárolt alanyvesszőket, valamint ugyanaz alkalommal mástól is vásárolt s egyenlően kezelte s még is míg az egyik egészen jó eredményt adott, a másik alig valamit és pedig azért, mivel annak alanyai megfeketedtek, elromlottak.

Most már azt kérde: mi lehet az elromlásnak az oka?

Nagyon helyesen tetszik felfogni, hogy az éretlen szőlővessző elromlik; tehát ha az a nézete, hogy a vessző éretlen volt: a beállott károsodás egyenesen annak tulajdonítható.

A vessző érését illetőleg tudni kell a vessző életműködése megszűnésének külső jeleit.

A szőlőtő életfentartásához szükséges kellékét két irányban nyeri: a gyökerek és levelek útján. Az egyik a földből, másik a légből veszi fel a szükségeseket, sőt a levél arra is való, hogy a töke feles már fel nem használható nedvét, a levélen át kilehelje, mely azután harmat alakjában jelentkezik.

Ha a két tényező, a gyökér és levél él, úgy az életműködés folytatódik; ha azonban akár az egyik, illetve a levél megszűnik élni vagyis létezni, az életműködés stagnál nincs nedvkeringés, és így a fokozatos fejlődés megszűnik.

Ha tehát valaki, a vesszőt akkor vágja le, mielőbb a tő életműködése meg nem szűnt, hibát követ el, mert a vesszőt életében, működésében fosztotta meg az anyától, a tőtől. Az ilyenkor levágott vessző, ha bár már eléggé érett, piros, fásodott is, sokáig meg-sinli az idő előtti levágást, míg végre legtöbbször el vesz. Azért tehát a vesszőt nem szabad előbb levágni, míg azok leveleiket teljesen le nem hullatják, vagy azok levelei teljesen el nem halltak.

A szőlőtő levelei ősszel önként lassudan elhalnak. Vannak azonban esetek, amidőn egy verőfényes őszi nap éjszakáján bekövetkezett nagyobb hideg azok nedvdus levélszárait átfagyasztja s így a fölkelő napon a legkisebb légáramlatra, de anélkül is lehull a szőlőlevél, mert többé a száruk mivel elfagytak, fentartani nem képesek.

Az így leveitől megfosztott szőlőtő életműködése a levelek lehullásával megszűnt, s ilyen esetben legtöbbször megtörténik az, hogy a tőkén több vastag, de éretlen sápadt színű vagy pláne zöldhajtás van.

A gazdának kötelessége azután a tisztításnál, a kevésbé érett és zöldhajtásokat levágni, eldobni s csak a teljesen beérett vesszőket, melyek piros színükről ismerhetők meg, kérékbe kötni.

Legtöbb helyen azonban, ahol a vessző eladás az üzlet, ha a vessző elég vastag lett, legyen az érett vagy éretlen, a csomagba rakják.

A zöld és esetlen vessző a csomagban arról ismerhető meg, hogy színe bágyadt, s mivel nem érejt be, a vessző héja vastag s az egész vessző, ha kezünkbe vesszük, egészen könnyű.

Ilyen vesszőre sem ojtani nem tanácsos, sem ültetni nem alkalmas.

Lehet azonban az önnel előfordult sikertelenségnek más oka is. Lehet az, hogy a vesszőt levágásakor sokáig a levegőn hagyták, ahol ki szikkadt. Azután bármily kezelésben részesül is a télen át, de a kiszikkadt vessző életre nem kelt.

Lehet az is a hiba, midőn ojtottak, pláne ha télen fűtött szobában dolgoztak vele, a kályhához került. Lehet az is, hogy tavaszon, az ültetés idejében került sokáig a levegőre, ezen eshetőséget azonban az zárja ki, hogy akkor a hozzá kötött nemes rész is kiszáradt volna.

Ha a vessző elromlása a vessző éretlenségéből származott, arról ismeri meg, hogy héja taplós.

Ezekből a következő tanuság vonandó le:

1-ször. hogy a vessző akkor vágassék le a töről, midőn annak levelei lehullottak vagy elszáradtak.

2-szor. Miután a tőkén érett, kevésbé érett és éretlen vesszők vannak, azok közül csak a teljesen érettek tétessenek kérékbe, míg a kevésbbé érett és éretlenek egyformán a szemétdombra dobandók.

3-szor. Hogy úgy az őszi metszés, valamint az ojtás és kiültetés alkalmával minél kevesebb ideig tartassanak a vesszők a levegőn; és végre

4-szer. Hogy ha vesszőt vesznek, nézzék meg, hogy kitől veszik. Mert ha csak azután indulnak, hogy ki hirdeti legolcsóbban a vesszőket, nagyon könnyen a károsodás terére juthatnak.

Legyenek olyan helyről, habár drágábban fizetik is meg, ahol biztosítva vannak, hogy a vesszők nincsennek kiszikkadva, s nincs bele rakva akár érett, akár éretlen, csakhogy a vastagság és hosszúság méretét megüsse, mint legtöbben a vessző üzérkedéssel foglalkozók azt teszik. Mert ha valahol, úgy ezen a téren lehet beigazolva látni azt, hogy „olcsó husnak hig a leve.”

II.

Tek. Szerkesztő uram!

Hozzám intézett becses soraira van szerencsém értesíteni, hogy hogy a gyöngyösi emberek ojtásaiból kevés maradt el s a mi meg van, az igen szép; csakhogy a junius és julius hóban nálunk naponként uralgott orkán a raffia kötéssel megkötött hajtásokból igen sokat a kötéssel együtt kitördelt s nekem nagyon sok kárt és bajt okozott. Tanuság, hogy szeles vidékünkön a raffia a zöldhajtások megkötésére nem alkalmas, mert a folytonos szél által muzgatott raffiát a karó elvágja. — A kézbeleni ojtások igen szépek, de sok elmaradt.

Vaal.

Kész szolgálója

Sz. I.

III.

Tek. Szerkesztő ur!

T. Mezey Pál ur b. lapja utóbbi számában azon kérdést vetette fel: hogy teremne jobban a töke, ha a vinyege kurtitva lesz junius hóban mindjárt az első kötésnél, vagy ha marad a vessző őszig, teljes beérésig egész hosszúságában?

Én a visszakurtitást illetőleg így járok el:

Ha túl kövérek a hajtások, azok közül egyet, amelyik a jövő évi termést hivatott adni, egész valóságában meghagyom, ellenben a többi hajtásokat vissza kurtitom.

Az így csapon meghagyott szál vesszőt azután a jövő évben, a mellette levő tőn meghagyott szálvesszővel együtt, ugynevezve, karbakötöm, a fölös hosszúságot levágom.

Hogy pedig a téli ólmos esőktől a szálvessző rügyeit megmentsem: tére az egész szál vesszőt a föld alá huzom. Tavaszra pedig, midőn kibontom, hogy a rügyek idő előtti fejlődését megakadályozzam, a hegyét elcsipom, melylyel elejét veszem a túl vizelésnek is.

Az ilyen eljárással mindig nagy termést lehet elérni.

Eger.

Tót-Csepreghy Ferencz.

Kérdések és felelek.

108. Kérdés. Kérek szives felvilágosítást arra, hogy a folyó évben beojtott és teljesen hibátlanul összeforrott fásojtványokat kilehet-e ősszel ültetni rendes helyére? avagy 1895. év tavaszán eszközöltessék ezen munkálat? s miként?

Paulis.

N. Zs.

109. Kérdések. Az évben eszközölt ojtványokat lehet-e ősszel elültetni, avagy jobb lesz tavaszon elültetni? Erre kérem a választ, úgy azonban, hogy az ültetési eljárási módozat is bennefoglaltassék.

Zombor.

K. S.

Felelet. A két kérdés miután majdnem azonos természetű s miután többen is hasonló értelemben intéztek hozzánk kérdést, az egészre együtt adjuk meg a választ.

Először, a gyökeres-ojtványok őszei elültetése, ha az őszi időjárás kedvező, jobb mint a tavaszi; mert a gyökerekre a föld hozzá fekszik, azt az őszi esőzések és a hóviz hozzá mossák s így tavasszal előbb hajt. Ellenben, ha a tavaszi idő száraz, s a föld pedig, mely a gyökérzethez megy, nem elég porhanyós s így nem tapad egészen a gyökerekhez, h a m a r á b b e l v e s z.

De hát legtöbb eredmény az időjárástól függ.

Ha azonban, a gazdának tehetségében áll, a kívánalmaknak eleget tenni, ez esetben az időjárás, mely alatt erős vagy száraz időt értünk, némileg pótolható.

Ha valakinek tehetségében és módjában áll: az őszi elrakást a következőképen eszközölje.

Ha a föld meg van fordítva, először is jelölje ki a sorokat és a töke helyeit, azután vegyen elé egy Nagy Gábor-féle ásót, ha pedig a föld kötött és ezen hengerásó nem menne bele, egy keskeny és hosszas ásót, és a vesszők helyein ásson egy elég mély és széles gödröt, azután a gyökeres-ojtvány gyökérzetének hosszú és sértett

részeit éles ollóval oly hosszúságban vágja el, hogy az a gödörben meggömbülés nélkül elférjen; azután a gödör fenekére előkészített földet, mely állhat homok, föld vagy iszapföldből öntsön.

Azután beleállítjuk a vesszőt úgy, hogy az ojtás helye félig a földben, félig szabadban legyen; mikor ezt így beleállítottuk, porhanyós vagy homokos vagy iszapföldet hintünk az ojtványra; hintésközben azonban a vesszőt mindig rázogattuk, hogy a gyökerekhez a föld mindenütt hozzá jusson. Midőn azután a gödör félig megtelt annyira, hogy már a gyökerek eltakarvák, annyi vizet öntünk reá, hogy ellepje és egy karóval a gyökerek mellett levő földből majdnem pépet csinálunk. Mikor ezzel készen vagyunk, a még hiányzó részét a gödörnek érett trágyával betöltjük és földdel betakarjuk.

A trágyának érettnak kell lenni. Ha ez nincs, úgy szerezzünk be műtrágyát. Az amoniák superfosfát elég olcsó és e célra teljesen jó. Ezer db ojtványhoz elégséges 100 kilo, ára körülbelül 7 frt.

Az elrakást lehetőleg korán, még november hó elején kell eszközölni, ha az ojtványok levelei eddig lehulltak azért, hogy az esetleg még szép novemberi napokon a vessző ujhelyén otthon találja magát.

Ha az őszt száraz, úgy meg kell legalább egyszer jól öntözni.

Ha azonban a föld nincs megfordítva és mégis akarunk bele kész gyökeres-ojtványokat helyezni, úgy sokkal nagyobb gödröket kell ásni s valamivel mélyebbet. Az eljárás épen úgy van, mint fenneb mondtam. Csakhogy ily esetekben a föld felszínét is lehet iszap vagy homok helyett a gödörbe alkalmazni.

A trágyázást úgy kell alkalmazni, hogy ez közvetlenül ne jusson a gyökérhez; mert az, különösen ha éretlen, a gyökereket megegeti. De csak annyit kell behelyezni, hogy még a gödör tetejére föld férjen. Azután, a fagyok beköszöntése előtt a fiatal ojtványt be kell hantolni, azonban megmetszeni nem kell; mert a felette gyenge hajtásokon eszközölt metszéseken át a fagy esetleg túl nedvesség kárt tehet. A metszés tavaszon eszközölnöd.

Ugyanigy lehet eljárni a gyökeres vadvesszők ültetésével is.

Ha azonban az ojtványokat tavaszon akarjuk elrakni, akkor őszzel ne szedjük ki a földből. Mert ő a helyén sokkal jobban áttelel, mintha azt elvermeljük.

Ez felette nagyon megfigyelendő.

A sima zöld-ojtványok, valamint a simavesszők egyenlő elbánást kívánnak. Ha a vesszőket másoktól kell beszerezniük, akkor ültessünk őszzel; hapedig az ojtványok és vesszők saját telepünkön vannak, akkor ültessünk tavaszon.

Azért ültessünk tavaszon, mert a gyökérnélküli vessző az anyán jobban telel, mint a földben, ahol körülbelül 6—7 hónapig stagnál.

A simavesszőknél az a fő, hogy az a lemetszés és földbe lerakás után minél előbb gyökeret hajtson; azért a tavaszi ültetést is akkor kell kezdeni, midőn a föld átmelegedett s a vessző már hajtás kezdése előtt áll.

Ez a legbiztosabb!

Ezt teheti az, akinek magának vannak zöldajtványai és vesszőjei. De aki veszi: a z feltétlen ül őszszel ültessen.

Őszszel ültessen azért, mert a már levágott vesszőnek sokkal jobb helye van állandó helyén, mint a veremben.

Szerezze be pedig őszszel azért, hogy a vesszőket maga kezelje; mert a más által kezelt vesszőkben sok baj eshetik.

Az ültetés a fordított földben a következőképen történjék:

Előbb osztassék be a terület táblák és csatornákra, azután jelöltessék ki a sortávolság egy méterre. Azután jelöltessék meg a két szélső sor. Egy csatornába, különösen emelkedett helyen, a hol a víz meg szokott futni, ne legyen több husz sornál.

A szélső két sorba azután 100—120 c.-m. távolságra ültettessék egy-egy szál vessző, vas után. Mikor azután a két szélső sor, így be van ültetve, két ember vesz egy elég hosszú zsinórt, azt a két sor első tőkéhez illeszti s ott karóval leveri; azután, midőn a zsinór így keresztbe meg van huzva, mellette karóval az előre elsimitott földben jelt csinál s így az egész táblát keresztbe kikarmolja. Mert ez a mű szó: kikarmolni.

Midőn keresztbe így ki van karmolva, azután a sorba huzza meg a zsinórt, azt verje be s így, a hol a zsinór a karmolással találkozott: oda szurjon e célra készített ültető vassal egy lyukat s abba a vesszőt tegye bele. Így azután mellözve lesz azon helytelen eljárás, mely némely vidéken divik, hogy előbb karót vernek a földbe, hogy a tő helyeit megjelöljék. Ez egy költséges munka megtakarítása s az, hogy nem kényszeríti a gazdát mindjárt arra, hogy a szőlőtelepítés alkalmával egyidejűleg a karóra is költsön.

De nem is jó az első évben mindjárt karót verni a tőkéhez, mert esetleg a helybeni ojtás keresztül vitelét a karók hátráltatják.

Ellenben a kész ojtványhoz igen is kell karó, mely az ügyetlen kapálása alkalmával a megsértéstől óvja.

A beszurt vassal a lyuk kibővítettik, a vessző, ha ojtvány, úgy tétetik bele, hogy az ojtás helyének a fele a földben, fele pedig a szabadban legyen. Így később nem igen ver a nemes rész gyökereit.

Ha telepnek ültettetik, úgy rakatik el, hogy a rügy, a földszínelnél legyen. Ha ékojtásra tervezetik, úgy tétetik el, hogy felülről a második rügy a föld felszínétől egy ujnnyira essék, azután porral a lyuk be üntetik, vízzel beiszapoltatik, s hogy télen át el ne fagyjon, betakartatik.

Az ojtvány ezen eljárásnál sem metszetik meg.

A tavaszi ültetés hasonlóképen eszközözlendő.

Mivel azonban, különösen a zöldajtványok télen át a tőkén hagyatnak, könnyen megfagyhatnak, azért tehát a fagyás ellen kell óvni és pedig úgy, hogy az ojtvány a tőkéről a földre lehajtatik, ahol is befedetvén, fagy nem érheti. Azután tavaszi ültetés előtt levágatik s fennebb elsorolt módon elültettetik.

Ha valaki nem fordított földbe kíván ültetni, akkor a terület szintén kimérendő, kikarmolandó, s a vessző helyein kis kapákkal

hosszukás gödör ásandó, melyekbe azután az elültetendő vessző fektetve helyezendő el.

Ezen eljárásnál a vessző alá és mellé porhanyított föld jut s így az első évben eléggé jó fejlődik. A második évi fejlődést pedig elősegíthetjük azzal, ha a töke tövéhez őszzsel kellő mennyiségű trágyát helyezünk.

A harmadik évben pedig úgy, ha őszzsel a fűdés után a szőlő soraiba elég trágyát helyezünk el.

Fordítás nélkül is meg lehet élni, ha valaki így jár el.

Probatum est!

Ez esetben azonban nagyon előnyös az, ha a vessző a töről a csappal együtt vágatik le s legalább 70—80 c.-m. hosszúnak kell lenni, hogy a meghajlításra esett rész után is maradjon még annyi, hogy a földből rendesen kiérjen.

A csappal levágott vessző majdnem egyenértékű a gyökeres vesszővel, mert ennek ripacsos részeiből a gyökér nagyon könnyen tör elő; s a vastag héj által felszívott nedvesség a vesszőt a gyökér képződésig pompásan táplálja. Azért tehát törekedjenek a vásárlók oda, hogy ha magasabb árért is, de csapos vagy csercsapos őszzsel ellátott vesszőt kapjanak; mert az elmondott előny felett még az a biztos előnye is van, hogy ez minden körülmények között beérik.

Azért az eladók is okosan tennék, ha az ilyen csercsappal biró vesszőket külön ezen név alatt hoznák forgalomba. És érette joggal magasabb árt érhetnének el.

110. Kérdés. Miután tudvalevő dolog, hogy az amerikai szőlők ott diszlenek, a hol a talaj vasas, azaz vörös föld. Többen azt tanácsolták, hogy az olyan vastartalom hiányában levő talajnál, illetve a benne élő tőkénél némi képen lehet a vasat pótolni úgy, hogy a vasgálicz oldatot vagy reá permetezzük, vagy még jobb, ha a vasgálicz oldatot istállótrágyával vegyítve adjuk a tőkék tövéhez. Többen úgy is cselekednek, hogy az olyan beteges kinézésű tőkék tövéhez, tisztán folyadékul öntik a vasgálicz oldatot. Kérem czélszerű-e ezen eljárás, ha igen, e három eljárás közül melyik a czélhoz vezetőbb?

Én a múlt évben ültettem sima és gyökeres ripáriát, a folyó év tavaszán ékre bejuttattam és az eredmény igen kielégítő. Most, hogy az elmúlt július hóban először gyökereitől tisztítottam, tapasztaltam, hogy az alanyon, a forradás helyén olyan galamb tojás nagyságu csomósodás keletkezett. Gondolkoztam e fölött, hogy le vágjam-e vagy nem, de mivel az ojtványokat ily helyeken megsérteni nem szabad: ezokból a keletkezett csomósodást nem mertem eltávolítani.

Továbbá van nekem egy tíz éves kadarkával ültetett szőlőtáblám, melyben a filloxera eddig kárt nem tett. Erről remélek vagy 20 ezer vesszőt, melyet eladásra szánok, azon kérdéssel járulok te-

kintetességedhez, sziveskedjék értesíteni, ősszel avagy tavasszal vágjam-e le ezen vesszőket?

Szegszárd.

Héjús János.

Felelet. A taljban a vasat lehet mesterségesen pótolni vasgáliczczal, melyet leghelyesebb dolog feloldani s a töke tövét kissé kibontani s oda önteni.

Az ily feloldott vasgálicz gyorsan használ. Lehet ugyan por alakjában a töke tövéhez is tenni; de így hosszabb idő múlva áll be a hatás.

De hát végtérre ez költséges dolog s csak arra való, hogy a területen levő esetleges sárguló levelekben feltűnő foltokat gyógyítsuk. De azzal a feltevással ültetni vesszőt, hogy idővel majd vasgáliczczal javítjuk: ünnepi okosdodás, melynek nincs és nem lehet gyakorlati haszna.

Én most kísérletet teszek s Thomas-salakkal javítok egy táblácska szőlőt.

A Thomas-salak nem egyéb, mint a vasnak salakja, és azt hiszem, hogy ez alkalmas javítóanyag lesz.

Mivel pedig a Thomas-salak métermázsája 3.50—3.90 kr között szokott állni, olcsó is lesz.

Ami a leveleknek vasgáliczoldattal leendő permetezéséveli javítást illeti, az nagyon gyenge s csak rövid időre való alkalmi kúra.

Az ojtásoknál, különösen ha azok ripáriákon eszközöltetnek, általában bekövetkezik a vastagodás, amennyiben az alany vessző nem tart arányt a nemes rész vastagodásával.

Ezt mérsékelni úgy lehet, ha nem töke művelést eszközlünk, de a tőkét csapra vagy csercsapra vágjuk. Ily esetekben a nemes fejlődése a csapokra hat s a töke nem lesz túl nagy s míg végre a ripária is hozzá vastagodik.

Ha ezen jelentkező vastagodást tetszik érteni, ez általános.

Ha azonban néhol elforduló kinövésről van szó, ez egy abnormis állapot, mely minden más fánál előfordul.

Ezt egész bátran el lehet távolítani; éles késsel levágni és a helyét ojtóviasszal bekenni azért, hogy a sebhelyen át ne szikkadjon ki.

De nem tanácsos ilyen operációt az egy éves, még meg nem erősödött ojtványon végezni. Elég ennek a forradás tökéletesítését eszközölni. De ha megerősödött, például 2 éves korában, akkor is tavasszal vagy ősszel vágandó le.

Nincs mitől tartania. Tessék vissza emlékezni a régi szőlőművelésre. Nem-e megtörtént ott is, hogy a régi öreg tőkét megbaltáztuk, szóval meg faragtuk s ime szépen kihajtott, a sebek beforradtak. Azért tehát a felesleges részt, pláne ilyen hivatlan vendéget sem kell tűrni. De annak idejében le vele.

Az eladásra szánt kadarka vesszőket, pláne, ha nem fagymentes helyen van, minden további okoskodás nélkül ősszel kell lemeteszni. Lesz reá gondunk, hogy vevője akadjon, ha pedig nem lenne árusa: tessék jól elvermelni.

Különfélék.

Eladó vesszőnk van. Zöld- és fásajtvány, Mézes-fehér, Olaszrizling, Kadarka és csemege fajok. Ugyanezen fajokból vannak zöldajtások.

Lesz: sima és gyökeres Ripária, Portális és Tomentóza.

Gyökeres, kalapácsos és sima Jaquez, ugyanilyen Herbemont. Jork-Madeirát a koldus-szőlőt, kiselejtezzük, nem adjuk el.

Othelló gyökeres és sima szintén van.

Most jegyezzük ki a szép dús termésben levő nemes Kadarkát, Muskolatot, Bakatort, Mézes-fehéret és Olaszrizlinget.

Ezekből is adunk el mintegy 40—50 darabot.

A zöldajtásokat úgy is eladjuk, hogy a télen által eltakarva a tökén hagyjuk, s tavaszon vágjuk le.

Ezeket kívül van még mintegy 1200 darab a tökén szálvesszőn eszközölt ékojtásaink, melyek a bakhatba tavaszon lehuzattak, s már ez évben termést hoztak.

Ezek rendkívül erősek, kész tökéek; tehát a szószeros értelmében egybeforrottak. Kadarka, Mézes-fehér és csemege fajokból állanak.

De vannak már nálunk nagy számban eladásra bejelentve európai, s több amerikai fajok is.

Azért tehát azon előfizetőink, akiknek erre szükségük van, egész bizalommal forduljanak hozzánk; — jól ki lesznek szolgálva.

Szőlőajtványok.

Parafával ojtott gyökeres fásajtvány olaszrizling, erdei, alantermő, bihari, nemes kadarka, jubfark, nagyburgundi mustos-fehér, piros-bakar és ezen fajokból vegyesen is, fajtisztaságért írásbeli jótállással nagyobb mennyiségben, f. évi novemberi szállításra eladó.

Élősövény.

Gleditscha (koronatövis, Krisztustövis vagy tüskés lepényfa).

Minden sövénynövény közt a legelső, gyorsan fejlődik, nem csemetézik és sűrű, izmos töviseinél fogva ember és bármi állatnak ellen áll. Szőlők és kertek körülkerítéséhez legalkalmasabb és legolcsóbb örökös sövényt képez, árnyékot nem tart s a levegőt átereszt. Ezen növényből telepemen több százezer termeltetett s így bármily megrendelést is képes vagyok kiszolgálni. Árak és feltételek levélben.

„Érmeléki első szőlőajtvány telep“

Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

Nagy Gábor teleptulajdonos.

Nyomatott Herzog Ernő Árminnál Gyöngyösön.